

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Petry Weissové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Ostrov**, se sídlem Vykmanov 22, Ostrov, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 28. 11. 2018, č. j. 57 A 153/2018 - 11,

t a k t o :

- I. Žalobce **se osvobozuje** od soudních poplatků.
- II. Žalobci **se neustanovuje** zástupce pro řízení o kasační stížnosti.
- III. Kasační stížnost **se zamítá**.
- IV. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Krajský soud v Plzni v záhlaví označeným usnesením (dále jen „napadené usnesení“) rozhodl, že asistentka soudce Mgr. Eva Vondrášková není vyloučena z projednávání a rozhodnutí věci (I. výrok), žalobu odmítl (II. výrok) a o nákladech řízení rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo (III. výrok).

[2] V napadeném usnesení krajský soud uvedl, že žalobce podal žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, v němž jako žalovanou označil Vězeňskou službu České republiky, Věznici Ostrov. Z žaloby vyplývalo, že žalobce brojí proti rozhodnutí žalované o odložení jeho žádosti o poskytnutí informací z důvodu nezaplacení úhrady nákladů podle § 17 odst. 5 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“). Jelikož žaloba neobsahovala označení napadeného rozhodnutí, krajský soud žalobce vyzval k odstranění této vady žaloby a stanovil mu ke splnění uložené povinnosti lhůtu. Poučil jej také o následcích nesplnění této výzvy podle § 37 odst. 5 s. ř. s. Na uvedenou výzvu reagoval žalobce podáním ze dne 21. 11. 2018, v němž uvedl, že se domáhal ochrany proti nečinnosti žalované jako povinného subjektu

v oblasti poskytování informací podle § 2 a násl. zákona o svobodném přístupu k informacím a také, že k žalobě přiložil čtyři sdělení žalované o neposkytnutí informací ze dne 4. 7. 2018, č. j. VS-77527-2/ČJ-2018-800740-106, č. j. VS-77528-2/ČJ-2018-800740-106, č. j. VS-77530-2/ČJ-2018-800740-106 a č. j. VS-77531-2/ČJ-2018-800740-106, a dále stížnosti proti těmto sdělením, na která již žalovaná podle žalobcova tvrzení nereagovala.

[3] Krajský soud v napadeném usnesení poukázal na skutečnost, že eviduje několik nečinnostních žalob podaných žalobcem, ve kterých za žalovanou označil právě Vězeňskou službu České republiky, Věznici Ostrov. V těchto spisech vedených u krajského soudu pod spisovými značkami 30 A 277/2018, 30 A 278/2018, 57 A 155/2018 a 57 A 156/2018 jsou také založena zmíněná sdělení ze dne 4. 7. 2018. Z toho krajský soud dovedl, že žalobce již evidentně žaloby na ochranu proti nečinnosti ve věci těchto čtyř sdělení ze dne 4. 7. 2018 podal a o těchto návrzích jsou vedena samostatná řízení.

[4] Na základě všech těchto skutečností tudíž krajský soud dospěl k závěru, že žalobce výzvě k odstranění vad žaloby, kterou brojil proti blíže neoznačenému rozhodnutí žalované, nevyhověl a vytčenou vadu žaloby neodstranil. Nadto krajský soud dodal, že doplnění žaloby ze dne 21. 11. 2018 obsahující tvrzení o záměru podat žalobu na ochranu proti nečinnosti, v porovnání se žalobními tvrzeními, v nichž se domáhal ochrany proti rozhodnutí žalované, je nesrozumitelné. Žalobu proto podle § 37 odst. 5 věty druhé s. ř. s. odmítl.

II.

[5] Napadenému usnesení se žalobce (dále jen „stěžovatel“) bránil podáním kasační stížnosti s návrhem na zrušení tohoto usnesení a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení. V kasační stížnosti též požádal o osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta.

[6] V kasační stížnosti namítal, že v žalobě žádal o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o žalobě. Jeho návrhu nebylo vyhověno, resp. o něm krajský soud nerozhodl, s čímž stěžovatel nesouhlasil. Měl za to, že mu měl být ustanoven zástupce už proto, že jeho žaloba byla podle krajského soudu nesrozumitelná. Pokud by stěžovatel byl zástupce ustanoven, mohl by tuto vadu s jeho pomocí odstranit.

[7] Ve vztahu k výroku o nevyločení asistentky soudce z projednávání a rozhodnutí věci stěžovatel poukázal na „ustálenou judikaturu“, která podle jeho názoru vylučuje asistenty z rozhodovací činnosti.

[8] Žalovaná se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila se závěry krajského soudu uvedenými v napadeném usnesení a navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

III.

[9] Pro účely posouzení důvodnosti stěžovatelovy žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce vyzval Nejvyšší správní soud stěžovatele přípisem ze dne 18. 3. 2019, aby ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto přípisu doložil své osobní, majetkové a výdělkové poměry. Stěžovatel na výzvu soudu předložil vyplněný formulář o osobních, majetkových a výdělkových poměrech fyzické osoby. V něm uvedl, že je v současné době ve výkonu trestu odnětí svobody a jeho jediným příjmem je invalidní důchod ve výši 6.700 Kč. Vlastní spoluvlastnický podíl ve výši 1/3 blíže nespecifikované bytové jednotky a zahrady v k. ú. Č. B., chalupu před rekonstrukcí v k. ú. T. Je vůči němu vedena řada exekucí a má vyživovací povinnost ke třem dcerám, výše výživného činí celkem 30.000 Kč.

pokračování

[10] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*

[11] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že osobní, majetkové a výtěžkové poměry stěžovatele odůvodňují plné osvobození od soudních poplatků ve smyslu citovaného § 36 odst. 3 s. ř. s. Vzal přitom v úvahu především to, že se stěžovatel nachází dlouhodobě ve výkonu trestu odnětí svobody, je invalidní a jeho příjmem je pouze invalidní důchod ve výši 6.700 Kč. Stěžovatel je také povinen platit vysoké výživné na své tři děti. Z úřední činnosti je Nejvyššímu správnímu soudu dále známo, že je proti stěžovateli vedeno insolvenční řízení. Z insolvenčního rejstříku kasační soud ověřil, že Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích vede pod sp. zn. KSPA 60 INS 18598/2017 insolvenční řízení týkající se stěžovatele, v němž byl prohlášen na jeho majetek konkurz. Přestože z informací poskytnutých stěžovatelem plyne, že je vlastníkem podílu na bytové jednotce, pozemku a objektu k rekreaci, tyto nemovité věci jsou součástí majetkové podstaty a stěžovatel je s ohledem na probíhající insolvenční řízení v dispozici s tímto majetkem omezen.

[12] Nejvyšší správní soud také neshledal, že by se ve stěžovatelově případě jednalo o zjevně neúspěšný návrh. Dospěl proto k závěru, že stěžovatel splňuje podmínky pro plné osvobození od soudních poplatků a rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.

[13] Nejvyšší správní soud dále posuzoval, zda jsou v případě stěžovatele splněny podmínky pro ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[14] Podle § 105 odst. 2 s. ř. s. *[s]těžovatel musí být zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.*

[15] Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo, že stěžovatel je bývalým advokátem, který v advokacii donedávna působil, což Nejvyšší správní soud ověřil v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou. Stěžovatel disponuje vzděláním v oboru práva, které je podmínkou pro výkon advokacie. Jedná se tedy o osobu splňující podmínky vyplývající z § 105 odst. 2 s. ř. s. Nutné zastoupení advokátem se proto v jeho případě nevyžaduje. Stěžovatelově návrhu proto kasační soud nevyhověl a zástupce z řad advokátů mu pro řízení o kasační stížnosti neustanovil (výrok II.).

IV.

[16] Nejvyšší správní soud následně posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[17] Kasační stížnost není důvodná.

[18] Stěžovatel namítal, že krajský soud pochybil, pokud mu na jeho žádost neustanovil zástupce z řad advokátů. Skutečnost, že žaloba byla nesrozumitelná, svědčí podle stěžovatele o tom, že v jeho případě bylo ustanovení zástupce nezbytné.

[19] Námitka stěžovatele není důvodná. Ze spisu krajského soudu vyplývá, že stěžovatel učinil vůči krajskému soudu podání, v němž tvrdil, že napadá rozhodnutí o odložení žádosti o poskytnutí informace. Neuvedl žádnou bližší identifikaci rozhodnutí, tj. spisovou značku ani datum rozhodnutí. Ke svému podání nepřiložil ani kopii napadeného aktu. Vzhledem ke skutečnosti, že ze stěžovatelova podání nebylo zřejmé, proti jakému rozhodnutí brojí a zda je takové rozhodnutí vůbec přezkoumatelné ve správním soudnictví, postupoval krajský soud správně, pokud stěžovatele vyzval, aby tuto skutečnost vyjasnil a tím odstranil vady žaloby.

[20] Do okamžiku, kdy není postaveno na jisto, čeho se stěžovatel domáhá a zda je jeho podání vůbec projednatelné ve správním soudnictví, by bylo předčasné rozhodovat o jeho návrhu na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. Označení rozhodnutí, proti němuž žaloba směřuje, je přitom zcela jednoduchý úkon, který byl stěžovatel schopen vykonat, aniž by k tomu bylo zapotřebí zastoupení advokátem. V případě stěžovatele je situace nadto specifická tím, že je sám osobou s vysokoškolským právnickým vzděláním a z obsahu spisového materiálu nejsou zřejmé žádné jiné skutečnosti, které by zavdávaly pochyby o jeho schopnosti na uvedenou výzvu reagovat. Stěžovatel tedy byl nepochybně schopen výzvě k odstranění vad žaloby porozumět a krajskému soudu vyjasnit, vůči jakému rozhodnutí jeho žaloba směřuje.

[21] Krajský soud tedy nepochybil, pokusil-li se nejprve skrze výzvu ve spolupráci se stěžovatelem vadu jeho žaloby odstranit. Jelikož byl stěžovatel ve výzvě řádně poučen i o následcích jejího nesplnění v soudem stanovené lhůtě, přesto však ani ve svém doplňujícím podání ze dne 21. 11. 2018 neuvedl, proti kterému konkrétnímu rozhodnutí žalované jeho žaloba směřuje, krajský soud v souladu s § 37 odst. 5 s. ř. s. správně žalobu odmítl.

[22] Jedná-li se o nesrozumitelnost podání, tu krajský soud vyjádřil nikoliv ve vztahu k samotné žalobě, jak mylně stěžovatel dovozuje, ale ve vztahu k doplňujícímu podání ze dne 21. 11. 2018. V něm, namísto aby doplnil žalobu v soudem požadovaném směru (označením napadeného rozhodnutí žalované), zcela v rozporu se žalobními tvrzeními nově bez uvedení jakýchkoliv bližších upřesnění, tvrdil, že podává žalobu na ochranu proti nečinnosti žalované. Úvaha krajského soudu tudíž nebyla nesprávná ani v tomto ohledu.

[23] Stěžovatel dále v kasační stížnosti nesouhlasil s výrokem I. napadeného usnesení, kterým krajský soud rozhodl, že asistentka soudce Mgr. Eva Vondrášková (která vydala výzvu k odstranění vad žaloby) není vyloučena z projednávání a rozhodnutí věci. Námitku podjatosti vznesl s odůvodněním, že jmenované asistentce nepřisluší rozhodovat o právech a povinnostech účastníků a že není známo, jakého soudce vůbec zastupuje.

[24] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci *vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.* Ze stejných důvodů jsou vyloučeny i jiné soudní osoby, které se bezprostředně podílí na výkonu pravomoci soudu, tj. též asistenti soudců (§ 8 odst. 2 s. ř. s.).

[25] V souzeném případě přitom stěžovatelova námitka podjatosti obsažená v doplnění žaloby směřovala proti postupu asistentky soudce v projednávané věci, jenž spočíval ve vydání výzvy k odstranění vad žaloby. Takové okolnosti však nejsou důvodem k jejímu vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci (viz výše odst. [24]). Stěžovatel přitom netvrdil jiné okolnosti, z nichž by bylo možné usoudit na podjatost uvedené asistentky pro její poměr k projednávané

pokračování

věci, k účastníkům nebo jejich zástupcům. Krajský soud tudíž nepochybil, nevyloučil-li asistentku soudce z projednávání a rozhodnutí věci. Pro kterého ze soudců či který ze senátů krajského soudu je asistentka soudce oprávněna v řízení činit příslušné úkony pak vyplývá z rozvrhu práce krajského soudu, který je účastníkům řízení dostupný například na internetových stránkách daného soudu a byl vydán pod č. j. Spr 3483/2017. Uvedená námitka není důvodná.

V.

[26] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s.

[27] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti je odůvodněn § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. za použití § 120 téhož zákona. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť jí v řízení o kasační stížnosti nevznikly jakékoli náklady nad rámec její běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. května 2019

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu